

'IZRICANE FRAZE O DOBROBITI DJECE ZVUČE PRAZNO I NEISKRENO'

Zlokobna šutnja Ministarstva zdravstva; Beroš je famozno najavljiavao promjene za djecu s poteškoćama, a u dvije godine nije napravio ništa

Djeca s razvojnim teškoćama, invaliditetom i teškim zdravstvenim problemima u Hrvatskoj nemaju priliku, ili je takve djece vrlo malo, primiti sveobuhvatnu podršku u zdravstvenom, socijalnom i psihološkom smislu, dok se njihovi roditelji, umjesto da su apsolutno usmjereni na napredak svoje djece, bore s dostupnošću prijeko potrebnih zdravstvenih usluga i administrativnim preprekama.

 24.09.2022. u 19:30

Foto: FaH

Sponsored by Midas

Naičista i najbrži pristup djetetu je jedan je za njihova zraja. Naime, rješe gljavi kod djece su, ako se odvažiša. **DIABETES** šepanja, od 15 do 6,5. Čestijano daljnji razvoj nužno potrebna rana dijagnostika, a onda i rana intervencija u vidu potrebne im terapije koja može uključivati fizioterapeutske vježbe, radnu terapiju, logopedsku terapiju, terapiju senzoričke integracije itd.

Međutim, problemi koji nastaju za roditelje prilikom uključivanja njihove djece u sustav rane intervencije počinje već u samom startu; od neprepoznavanja vrsta teškoće od strane pedijatar, neupućivanja specijalistima, slabe ili nikakve dostupnosti terapije u mjestu življenja, loše informiranosti o pravima roditelja i djece uključenih u ranu intervenciju pa čak i nedostatka informiranosti o tome koje usluge djetetu mogu biti od pomoći i gdje ih mogu konzumirati.

Laički rečeno, u ovim trenucima u Hrvatskoj svjedočimo pokušaju uvođenja sustavnog pristupa podrške i pomoći roditeljima i djeci, a kako se za sada čini, glavni krivac zašto roditelji s djecom i dalje lutaju po institucijama tražeći najbolju terapiju za svoje dijete je - Ministarstvo zdravstva.

Tradicionalni pristup ranoj intervenciji

Naime, u Hrvatskoj se ranoj intervenciji i dalje pristupa tradicionalno, što znači da roditelji nemaju sustavnu podršku i pristup informacijama na jednom mjestu, već najčešće stručnjaci uključeni u rad s djetetom i roditeljima djeluju međusobno nepovezano, a roditelji potrebne informacije doslovno skupljaju "na hodniku".

Kako upozoravaju mnogi stručnjaci i organizacije kojima je ovo primarno područje rada, potrebne podrška i usluge za obitelji s djecom s poteškoćama multidisciplinarnе su prirode. One najčešće uključuju cijeli niz stručnjaka, koji u praksi pružaju međusobno nepovezane postupke, koji su najčešće nedovoljni s obzirom na stvarne potrebe djeteta pa se vrlo često radi pritisak na roditelje da su upravo oni ti koji bi ostatak "terapije" trebali provoditi kod kuće, kako znaju i umiju.

Integrirani pristup, za koji se zalažu stručnjaci u Hrvatskoj i koji je praksa u modernim zemljama, objedinio bi cijeli spektar usluga koje su potrebne djetetu, a roditeljima bi pružio potrebno znanje za rad s djetetom, ali i psihološku podršku. Umjesto toga, roditelji se vremenski, emotivno i financijski iscrpljuju u potrazi za adekvatnim uslugama potrebnim njihovoj djeci, a o tome da nisu educirani kako realno pomoći svom djetetu, da ni ne govorimo.

UNICEF-ova analiza jasno pokazala - treba nam Nacionalna strategija

Kao prvu takvu, 2020. godine UNICEF je predstavio sveobuhvatnu "Analizu usluga rane intervencije u Hrvatskoj", koju je proveo RISE institut (SAD) uz podršku Ministarstva zdravstva, koja je jasno pokazala kako je rana intervencija kod nas i dalje neujednačena, mnogima nepristupačna i još uvijek nedovoljno prepoznata kao važna granica između prilike da djeca s poteškoćama u razvoju uspiju razviti svoj puni potencijal i budu aktivni članovi društva te života na margini.

Analiza je pokazala da su 24.169 djece u dobi do pet godina potencijalni primatelji usluga rane intervencije, a da samo jedno od osmero djece potencijalnih primatelja zaista i dobiva usluge rane intervencije. Drugim riječima, od ukupnog broja djece koja su potencijalni primatelji usluga rane intervencije, tek 12 posto zaista je i prima. Kada govorimo o neujednačenosti sustava, u Hrvatskoj postoji 47 različitih programa rane intervencije i koristi ih 2914 djece u dobi do pete godine, a pri tom 14 županija ima barem jedan program rane intervencije.

Kada je riječ o obiteljima uključenima u programe rane intervencije, njih 10 posto živi u ruralnim područjima, za njih 85 posto, te usluge mogu dobiti predaleko od svojih domova, a njih 15 do 25 posto žive u siromaštvu.

UNICEF-ova analiza zapravo je veliki šamar javnozdravstvenim politikama koje se provode u Hrvatskoj, a činjenica koliko djece ostaje iz različitih razloga bez uključivanja u adekvatne programe intervencije je poražavajuća. Sve to dovodi po posljedica koje će se u kasnijem životu djece pokazati kao velikim propustom s obzirom na očekivane razvojne probleme koji se mogu manifestirati na različitim područjima života, od zdravstvene situacije do problema tijekom školovanja, pa čak i kasnije kao odrasle osobe.

Loša situacija u zdravstvu i Covid nisu pridonijeli rješavanju problematike

S druge strane, navodi se u analizi, problem sustava rane intervencije proizlazi i iz činjenice da je zakonski prepoznat tek kroz sustav socijalne skrbi, a sama rana intervencija uključuje i mnoga druga područja poput zdravstva, odgoja i obrazovanje, sport itd. Jedna od posljedica takvog zakonskog utemeljenja je loša financijska struktura financiranja različitih sustava rane intervencije.

Cijelom kaosu nimalo nije pridonijela ni generalna loša situacija u zdravstvu, kao ni epidemija Covid-19. Zdravstvene ustanove su i dalje neravnomjerno zastupljene na regionalnoj razini, a kvaliteta pružanja zdravstvene zaštite se niti u 2021. godini nije mjerila niti postoje javno dostupni podaci o stvarnom učinku zdravstvenih ustanova. Zabilježen je manjak liječnika i medicinskih sestara u bolničkom sustavu i nepopunjenih ambulanti primarne zdravstvene zaštite, pogotovo u području obiteljske medicine, zdravstvenoj zaštiti žena, zdravstvenoj zaštiti predškolske djece i dentalnoj zdravstvenoj zaštiti, što je posebno izraženo u ruralnim područjima i na otocima, stoji u analizi stanja ljudskih prava za 2021. godinu Kuće ljudskih prava.

Također navode da, iako su temeljne socijalne usluge predškolskog odgoja i obrazovanja te usluge pomoćnika u nastavi postale zadovoljavajuće dostupne, i dalje je nužno ulagati više napora u dostupnost socijalnih usluga za djecu koja se susreću s razvojnim i okolinskim rizicima.

do sada se nije promijenilo ništa.

Sustav rane intervencije u djetinjstvu u Hrvatskoj ni u 2021. godini nije uspostavljen, navodi se u izvještaju Kuće ljudskih prava. Hrvatska i dalje nema strategiju niti akcijski plan rane intervencije za djecu s razvojnim rizicima, razvojnim odstupanjima, teškoćama u razvoju i potrebama u području ponašanja ili mentalnoga zdravlja. Kao i prethodnih godina, većina programa rane intervencije grupirana je u urbanim sredinama, odnosno na širem području Zagreba i drugih velikih gradova. Nedovoljan je broj dostupnih usluga u ruralnim, udaljenim i otočnim područjima, kao i u manjinskim zajednicama, a posebice romskim zajednicama. Također, za većinu programa rane intervencije postoje duge liste čekanja, a stručnjaci nerado rade u udaljenim ruralnim i otočnim mjestima.

"Upoznata s potrebom interdisciplinarnog pristupa i nalaženja sustavnog rješenja, Vlada Republike Hrvatske je osnovala Povjerenstvo za ranu intervenciju u djetinjstvu i Izvršnu radnu skupinu za izradu Nacionalnog strateškog plana za razvoj rane intervencije u djetinjstvu, koji će biti temelj za uspostavu i razvoj sustava rane intervencije u djetinjstvu, izradu stručnih smjernica, standarda i procedura za programe rane intervencije.

Ovo istraživanje je od velike važnosti jer nam daje uvid u sadašnje stanje i daje smjernice za izgradnju sustava rane intervencije. Vjerujemo da bi se, u fazama kroz razdoblje od pet do sedam godina, mogla ostvariti potpuna nacionalna pokrivenost usluga rane intervencije te osigurati dostupnost tih usluga, bliže domu obitelji djece s razvojnim teškoćama i razvojnim rizicima", kazao je ministar zdravstva Vili Beroš u studenom 2020. godine prilikom predstavljanja UNICEF-ove analize.

Da ne bi sve ostalo na izvještajima, uputili smo Ministarstvu zdravstva upit kojemu je očito bilo najlakše ignorirati ga.

Anka Slonjšak: Rad i rezultati Povjerenstva nam do danas nisu poznati

Zanimalo nas je u kojoj fazi je izrada Nacionalnog strateškog plana i kada se može očekivati njegovo donošenje te koje su točno zadaće Povjerenstva i Izvršne skupine. Zamolili smo Ministarstvo da nas izvijesti o učinjenom u protekle tri godine od trenutka njihovog osnivanja.

Odgovor nismo dobili, ali su nam se zato javile pravobraniteljica za osobe s invaliditetom **Anka Slonjšak** i pravobraniteljica za djecu **Helena Pirnat Dragičević**, kojima smo poslali isti upit, s obzirom na to da su njihovi Uredi u odluci o osnivanju Povjerenstva navedeni kao predstavnici Izvršne skupine.

Slonjšak je podsjetila da je Vlada izradu Nacionalnog strateškog plana rane intervencije u RH povjerila Ministarstvu zdravstva čija je zadaća upravljati procesom donošenja ovog dokumenta kao pravne osnove za stvaranje djelotvornog, sveobuhvatnog, dostupnog i održivog nacionalnog sustava rane intervencije.

"Od prve inicijative za formiranje tijela odgovornog za proces uspostave sustava rane intervencije u RH (2017. godine) tek je u kolovozu 2019. godine osnovano nacionalno Povjerenstvo za ranu intervenciju u djetinjstvu pod vodstvom Ministarstva zdravstva, a njegov rad i rezultati nam do danas nisu poznati iako smo uz predstavnike drugih tijela imenovani u Povjerenstvo za izradu nacionalnog strateškog dokumenta i sredinom 2020. godine participirali svojim prijedlozima", kazala nam je Slonjšak.

Kaže da na svaki naš upit njezinog Ureda upućenoj Vladi i Ministarstvu zdravstva o konkretnim poduzetim aktivnostima i učinjenome u izradi ovog dokumenta, dobivaju "tek uopćene odgovore da se na istome radi".

Foto: FaH

"Nas ozbiljno zabrinjava činjenica da tisuće djece s razvojnim rizicima, odstupanjima i teškoćama u razvoju zbog nedostupnosti ovih usluga neće dobiti priliku razviti svoje pune potencijale u dobi kada je zbog intenzivnog rasta i razvoja moguće postići najbolje rezultate čiji učinci se reflektiraju na kasnije razvojne faze. Zabrinjava sporost, šutnja i nesagledavanje dalekosežnih posljedica izostanka spomenutih programa pa često u javnosti izricane fraze o dobrobiti djece zvuče prazno i neiskreno.

Čini se da na državnoj razini nema volje niti spremnosti da se konkretiziraju i ubrzaju aktivnosti stvaranja sustava međuresornih, integriranih usluga rane intervencije na načelima interdisciplinarnosti i s jasnim standardiziranim procedurama i certificiranim programima - s fokusom na dijete i obitelj u prirodnom okruženju uz osuvremenjivanje metoda i pristupa. Sve duže liste čekanja na uključivanje u neki od programa rane intervencije, nedostatak stručnjaka i podrške na obitelj djeluju obeshrabrujuće", navodi Slonjšak.

Sličan odgovor pružila nam je i pravobraniteljica za djecu.

"Ured pravobraniteljice za djecu već duži niz godina naglašava važnost stvaranja nacionalnog sustava za ranu

Pirnat Dragičević: Sporost u poduzimanju potrebnih koraka pokazuje i stav države prema potrebama djece s teškoćama u razvoju

"Zadaća je Povjerenstva i donošenje Akcijskog plana, te izrada smjernica, standarda i procedura za usluge rane intervencije u djetinjstvu. S ciljem izrade spomenutih dokumenata, Povjerenstvo je osnovalo Izvršnu skupinu. Predstavnicu našega Ureda imenovana je članicom Izvršne skupine. U drugoj polovici 2021. održano je nekoliko sastanaka Izvršne radne skupine s ciljem poduzimanja početnih aktivnosti u procesu izrade prijedloga Nacionalnog strateškog plana za ranu intervenciju u djetinjstvu. Ove godine zasad nije održan nijedan sastanak", pojašnjava nam naša sugovornica koja nastavlja:

"Smatramo da Republika Hrvatska jako kasni u donošenju spomenutog dokumenta koji se zasad još ni ne nazire. Korona-kriza je zacijelo otežala rad Povjerenstva za ranu intervenciju u djetinjstvu, no sporost u poduzimanju potrebnih koraka - koje je samo Povjerenstvo sebi odredilo - ne može se opravdati samo pandemijom, već ujedno pokazuje i stav države prema potrebama djece s teškoćama u razvoju", kritična je Pirnat Dragičević.

politike s obzirom na to da prema dostupnim podacima otprilike 10 posto djece od rođenja do pete godine života bi moglo trebati ranu intervenciju, a pretpostavlja se da je, ponovimo još jednom, od tog broja tek 12 posto djece zaista uključeno u sustav rane intervencije.

Stoga je šutnja Ministarstva Vilija Beroša zlokobno dvojaka - s jedne strane šalje poruku da ništa do sada nije napravljeno po pitanju poboljšanja uvjeta za djecu s poteškoćama u razvoju s jedne strane, a s druge, da unatoč najavama poboljšanja deklarativne prirode, Ministarstvu jednostavno nije stalo do rješavanja ove problematike, a roditelji i djeca s poteškoćama ponovno su ostavljeni na cjedilu.

**Dopušteno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.*

Tekst je nastao u okviru projekta "Tragedija hrvatske socijalne politike ili kako su djeca s razvojnim poteškoćama i njihovi roditelji prepušteni sami sebi" kojeg je financijski podržala Agencija za elektroničke medije kroz program poticanja novinarske izvrsnosti.

Agencija za elektroničke medije
Agency for the electronic media

VIŠE S WEBA

Naš STRUČNJAK predstavio je jednokratni dodatak za DIJABETES - šećer od 15 do 6,5. Čestitamo

UŽAS U NOVOM ZAGREBU: U Savi pronađen ženski leš

Obnovit ćeš zglobove u 19 min, ako se odvažiš...

